

**LIHKMESRIIKIDE
VALITSUSTE ESINDAJATE
KONVERENTS**

**Brüssel,
(OR. fr)**

CIG 15/07

Teema: Lõppakt

LÖPPAKT

LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJATE KONVERENTS, mis tuli kokku 23. juulil 2007. aastal Brüsselis, et ühisel kokkuleppel vastu võtta Euroopa Liidu lepingusse, Euroopa Ühenduse asutamislepingusse ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingusse tehtavad muudatused, on vastu võtnud järgmised tekstid:

- I Lissaboni leping, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Ühenduse asutamislepingut

- II Protokollid
  - A. Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja vajadusel Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatavad protokollid:
    - Protokoll riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus
    - Protokoll subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta
    - Protokoll eurorühma kohta
    - Protokoll Euroopa Liidu lepingu artikliga 28a loodud alalise struktureeritud koostöö kohta
    - Protokoll Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõike 2 kohta, mis käsitleb liidu ühinemist Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga
    - Protokoll siseturu ja konkurentsi kohta
    - Protokoll Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaldamise kohta Poola ja Ühendkuningriigi suhtes

- Protokoll jagatud pädevuse teostamise kohta
- Protokoll üldhuviteenuste kohta
- Protokoll nõukogu otsuse kohta, mis käsitleb Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõike 4 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 205 lõike 2 rakendamist ühelt poolt ajavahemikus 1. november 2014 – 31. märts 2017 ja teiselt poolt alates 1. aprillist 2017
- Protokoll üleminekusätete kohta

B. Lissaboni lepingule lisatavad protokollid

- Protokoll, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Ühenduse asutamislepingule ja/või Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokolle
- Protokoll nr 1, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Ühenduse asutamislepingule ja/või Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokolle, artiklis 2 osutatud vastavustabel
- Protokoll Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu muutmise kohta

III Lissaboni lepingu lisa

- Lissaboni lepingu artiklis 5 osutatud vastavustabel

Konverents võttis vastu järgmised käesolevale lõppaktile lisatud deklaratsioonid.

A. Deklaratsioonid aluslepingute sätete kohta

1. Deklaratsioon Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohta
2. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõike 2 kohta
3. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 7a kohta

4. Deklaratsioon Euroopa Parlamendi koosseisu kohta
5. Deklaratsioon Euroopa Ülemkogu poliitilise heakskiidu kohta, mis käsitleb otsuse eelnõu Euroopa Parlamendi koosseisu kohta
6. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9b lõigete 5 ja 6, artikli 9d lõigete 6 ja 7 ja artikli 9e kohta
7. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõike 4 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 205 lõike 2 kohta
8. Deklaratsioon praktiliste meetmete kohta, mis tuleb võtta Lissaboni lepingu jõustumisel seoses Euroopa Ülemkogu ja välisasjade nõukogu eesistumisega
9. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõike 9 kohta seoses nõukogu eesistumise teostamist käsitleva Euroopa Ülemkogu otsusega
10. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9d kohta
11. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9d lõigete 6 ja 7 kohta
12. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9e kohta
13. Deklaratsioon ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta
14. Deklaratsioon ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta
15. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 13a kohta
16. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 53 lõike 2 kohta
17. Deklaratsioon ülimuslikkuse kohta
18. Deklaratsioon pädevuse piiritlemise kohta

19. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 kohta
20. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 16b kohta
21. Deklaratsioon isikuandmete kaitse kohta kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö ja politseikoostöö valdkonnas
22. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 42 ja 63a kohta
23. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 42 teise lõigu kohta
24. Deklaratsioon Euroopa Liidu õigussubjektsuse kohta
25. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 61h ja 188k kohta
26. Deklaratsioon liikmesriigi mitteosalemise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa IV jaotisel põhinevas meetmes
27. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 69d lõike 1 teise lõigu kohta
28. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 78 kohta
29. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 87 lõike 2 punkti c kohta
30. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 104 kohta
31. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 kohta
32. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 152 lõike 4 punkti c kohta

33. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 158 kohta
  34. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 163 kohta
  35. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 176a kohta
  36. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 188n kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud rahvusvaheliste lepingute üle läbirääkimiste pidamise ja nende sõlmimise kohta liikmesriikide poolt
  37. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 188r kohta
  38. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 222 kohta, mis käsitleb Euroopa Kohtu kohtujuristide arvu
  39. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 249b kohta
  40. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 280d kohta
  41. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 308 kohta
  42. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 308 kohta
  43. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 311a lõike 6 kohta
- B. Deklaratsioonid aluslepingutele lisatud protokollide kohta
44. Deklaratsioon Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollis artikli 5 kohta
  45. Deklaratsioon Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollis artikli 5 lõike 2 kohta

46. Deklaratsioon Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollu artikli 5 lõike 3 kohta
47. Deklaratsioon Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollu artikli 5 lõigete 3, 4 ja 5 kohta
48. Deklaratsioon, mis käsitleb protokollu Taani kohta
49. Deklaratsioon Itaalia kohta
50. Deklaratsioon üleminekusätete protokollu artikli 10 kohta

Peale selle on konverents võtnud teatavaks alljärgnevalt loetletud ja käesolevale lõppaktile lisatud deklaratsioonid:

51. Belgia Kuningriigi deklaratsioon riikide parlamentide kohta
52. Belgia Kuningriigi, Bulgaaria Vabariigi, Saksamaa Liitvabariigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi, Itaalia Vabariigi, Küprose Vabariigi, Leedu Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Austria Vabariigi, Rumeenia, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi deklaratsioon Euroopa Liidu sümbolite kohta
53. Tšehhi Vabariigi deklaratsioon Euroopa liidu põhiõiguste harta kohta
54. Saksamaa Liitvabariigi, Iirimaa, Ungari Vabariigi, Austria Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi deklaratsioon
55. Hispaania Kuningriigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi deklaratsioon
56. Iirimaa deklaratsioon Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes käsitleva protokollu artikli 3 kohta

57. Itaalia Vabariigi avaldus Euroopa Parlamendi koosseisu kohta
58. Läti Vabariigi, Ungari Vabariigi ja Malta Vabariigi deklaratsioon ühisraha nimetuse kirjapildi kohta aluslepingutes
59. Madalmaade Kuningriigi deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 270a kohta
60. Madalmaade Kuningriigi deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 311a kohta
61. Poola Vabariigi deklaratsioon Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohta
62. Poola Vabariigi deklaratsioon Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaldamist Poola ja Ühendkuningriigi suhtes käsitleva protokolliga kohta
63. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi deklaratsioon mõiste „kodanikud” määratluse kohta
64. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi deklaratsioon õiguse kohta hääletada Euroopa Parlamendi valimistel
65. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 61h kohta

Sõlmitud kahe tuhande seitsmenda aasta detsembrikuu kolmeteistkümnendal päeval Lissabonis.

.....
(kõikides keeltes)

.....
.....

A. DEKLARATSIOONID ALUSLEPINGUTE SÄTETE KOHTA

1. Deklaratsioon Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohta

Euroopa Liidu põhiõiguste harta, mis on õiguslikult siduv, kinnitab inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga tagatud põhiõigused selliselt, nagu need tulenevad liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest traditsioonidest.

Harta ei laienda liidu õiguse reguleerimisala kaugemale senisest pädevusest, ei lisa liidule uusi pädevusvaldkondi ja ülesandeid ega muuda aluslepingutes määratletud pädevust ja ülesandeid.

2. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõike 2 kohta

Konverents lepib kokku, et liidu ühinemine Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga tuleks korraldada sellisel viisil, et säiliks liidu õiguskorra erijooned. Seoses sellega täheldab konverents korrapärase dialoogi olemasolu Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu vahel; seda dialoogi võiks intensiivistada, kui Euroopa Liit selle konventsiooniga ühineb.

3. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 7a kohta

Liit arvestab oma geograafilise läheduse tõttu liiduga erisuhetes olevate väikeste riikide olukorda.

4. Deklaratsioon Euroopa Parlamendi koosseisu kohta

Euroopa Parlamendi lisakoht antakse Itaaliale.

5. Deklaratsioon Euroopa Ülemkogu poliitilise heakskiidu kohta, mis käsitleb otsuse eelnõu Euroopa Parlamendi koosseisu kohta

Euroopa Ülemkogu annab oma poliitilise heakskiidu aastatel 2009–2014 kestvate parlamendi ametiaega käsitleva otsuse muudetud eelnõule, mis põhineb Euroopa Parlamendi ettepanekul.

6. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9b lõigete 5 ja 6, artikli 9d lõigete 6 ja 7 ja artikli 9e kohta

Valides isikuid, kellele pakutakse Euroopa Ülemkogu eesistuja, komisjoni presidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ametikohta, tuleks asjakohaselt arvestada vajadusega austada liidu ja selle liikmesriikide geograafilist ja demograafilist mitmekesisust.

7. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõike 4 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 205 lõike 2 kohta

Konverents deklareerib, et nõukogu võtab Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõike 4 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 205 lõike 2 rakendamist käsitleva otsuse vastu Lissaboni lepingu allkirjastamise kuupäeval ja see jõustub nimetatud lepingu jõustumise kuupäeval. Otsuse eelnõu on järgmine:

Eelnõu:

nõukogu otsus Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõike 4 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 205 lõike 2 rakendamise kohta ühelt poolt alates 1. novembrist 2014 kuni 31. märtsini 2017 ja teiselt poolt alates 1. aprillist 2017

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

arvestades järgmist:

- (1) On otstarbekas võtta vastu sätteid, mis võimaldavad sujuvat üleminekut üleminekusätete protokollis artikli 3 lõikes 3 määratletud nõukogu kvalifitseeritud hääletenamust kasutavalt otsustamissüsteemilt, mis on kohaldatav kuni 31. oktoobrini 2014, Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõikega 4 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 205 lõikega 2, sealhulgas **asjaomase** protokollis artikli 3 lõikes 2 määratletud erisätetega ette nähtud hääletamissüsteemile, mida kohaldatakse üleminekuperioodi vältel alates 1. novembrist 2014 kuni 31. märtsini 2017.
- (2) Meenutatakse, et nõukogul on tavaks teha kõik võimalikud jõupingutused kvalifitseeritud hääletenamusega vastuvõetud otsuste demokraatliku legitiimsuse tugevdamiseks,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

1. jagu
Alates 1. novembrist 2014 kuni
31. märtsini 2017 kohaldatavad sätted

Artikkel 1

Alates 1. novembrist 2014 kuni 31. märtsini 2017, kui nõukogu liikmed, kes esindavad:

- a) vähemalt kolme neljandikku liikmesriikide elanike arvust või
- b) vähemalt kolme neljandikku liikmesriikide arvust,

mis on vajalik blokeeriva vähemuse moodustamiseks tulenevalt Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõike 4 esimese lõigu või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 205 lõike 2 kohaldamisest, on vastu nõukogu **õigus**akti kvalifitseeritud hääletenamusega vastuvõtmisele, arutab nõukogu seda küsimust.

Artikkel 2

Nõukogu teeb arutelu käigus kõik tema võimuses oleva, et jõuda mõistliku aja jooksul ja ilma et see piiraks liidu õigusega sätestatud kohustuslikke tähtaegu, artiklis 1 osutatud nõukogu liikmete tõstatatud probleemide rahuldava lahenduseni.

Artikkel 3

Sel eesmärgil teeb nõukogu eesistuja komisjoni abiga ja arvestades nõukogu kodukorda vajalikke algatusi, et aidata kaasa suurema üksmeele saavutamisele nõukogus. Nõukogu liikmed osutavad eesistujale abi.

2. jagu

Alates 1. aprillist 2017 kohaldatavad sätted

Artikkel 4

Alates 1. aprillist 2017, kui nõukogu liikmed, kes esindavad:

- a) vähemalt 55% liikmesriikide elanike arvust või
- b) vähemalt 55% liikmesriikide arvust,

mis on vajalik blokeeriva vähemuse moodustamiseks tulenevalt Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõike 4 esimese lõigu või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 205 lõike 2 kohaldamisest, on vastu nõukogu õigusakti kvalifitseeritud häälteenamusega vastuvõtmisele, arutab nõukogu seda küsimust.

Artikkel 5

Nõukogu teeb arutelu käigus kõik tema võimuses oleva, et jõuda mõistliku aja jooksul ja ilma et see piiraks liidu õigusega sätestatud kohustuslikke tähtaegu, artiklis 4 osutatud nõukogu liikmete tõstatatud probleemide rahuldava lahenduseni.

Artikkel 6

Sel eesmärgil teeb nõukogu eesistuja komisjoni abiga ja arvestades nõukogu kodukorda vajalikke algatusi, et aidata kaasa suurema üksmeele saavutamisele nõukogus. Nõukogu liikmed osutavad eesistujale abi.

3. jagu Otsuse jõustumine

Artikkel 7

Käesolev otsus jõustub Lissaboni lepingu jõustumise kuupäeval.

8. Deklaratsioon praktiliste meetmete kohta, mis tuleb võtta Lissaboni lepingu jõustumisel seoses Euroopa Ülemkogu ja välisasjade nõukogu eesistumisega

Juhul kui Lissaboni leping jõustub pärast 1. jaanuari 2009, kutsub konverents ühelt poolt sellel hetkel kuuekuulist eesistumist teostava liikmesriigi pädevaid asutusi ja teiselt poolt Euroopa Ülemkogu eesistujaks valitavat isikut ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgeks esindajaks nimetatavat isikut üles võtma järgmist kuuekuulist eesistumist teostava liikmesriigiga konsulteerides konkreetseid vajalikke meetmeid, mis võimaldavad Euroopa Ülemkogu ja välisasjade nõukogu eesistumise sisuliste ja korralduslike aspektide sujuvat üleminekut.

9. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9c lõike 9 kohta seoses nõukogu eesistumise teostamist käsitleva Euroopa Ülemkogu otsusega

Konverents deklareerib, et nõukogu peaks alustama nõukogu eesistuja ametikoha täitmist käsitleva otsuse rakenduskorda kehtestava otsuse ettevalmistamist niipea, kui Lissaboni lepingule on alla kirjutatud, ning kiitma selle poliitilisel tasandil heaks kuue kuu jooksul. Euroopa Ülemkogu otsuse eelnõu, mis võetakse vastu nimetatud lepingu jõustumise kuupäeval, on järgmine:

Eelnõu:
Euroopa Ülemkogu otsus nõukogu
eesistumise teostamise kohta

Artikkel 1

1. Nõukogu, välja arvatud selle välisasjade koosseisu eesistujaks on 18-kuulise perioodi vältel eelnevalt määratud kolmest liikmesriigist koosnevad rühmad. Rühmad koostatakse liikmesriikide vahelise võrdse rotatsiooni alusel, võttes arvesse nende mitmekesisust ja geograafilist tasakaalu liidus.

2. Iga asjaomase rühma liige on kordamööda iga nõukogu koosseisu, välja arvatud välisasjade nõukogu eesistujaks ühe kuuekuulise perioodi vältel. Teised rühma liikmed abistavad eesistujat kõigis tema kohustustes ühise programmi alusel. Rühma liikmed võivad omavahel otsustada kohaldada teistsugust korda.

Artikkel 2

Liikmesriikide valitsuste alaliste esindajate komitee eesistujaks on üldasjade nõukogu eesistujaks oleva liikmesriigi esindaja.

Poliitika ja julgeolekukomitee eesistujaks on liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja esindaja.

Nõukogu eri koosseisude, välja arvatud välisasjade nõukogu ettevalmistavate organite eesistujaks on asjaomase koosseisu eesistujaks olev rühma liige, välja arvatud juhul, kui vastavalt artiklile 4 otsustatakse teisiti.

Artikkel 3

Üldasjade nõukogu tagab koostöös komisjoniga nõukogu eri koosseisude kooskõlastatud ja järjepideva töö mitmeaastaste programmide raames. Eesistujaks olevad liikmesriigid võtavad nõukogu peasekretariaadi abiga kõik vajalikud meetmed nõukogu töö korraldamiseks ja tõrgeteta toimimiseks.

Artikkel 4

Nõukogu võtab vastu otsuse, millega kehtestatakse käesoleva otsuse rakendusmeetmed.

10. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9d kohta

Konverents leiab, et kui komisjoni koosseisu ei kuulu enam kõikide liikmesriikide kodanikud, peaks komisjon pöörama erilist tähelepanu täieliku läbipaistvuse tagamise vajadusele suhetes kõigi liikmesriikidega. Seega peaks komisjon pidama tihedalt sidet kõikide liikmesriikidega, sõltumata sellest, kas konkreetse riigi kodanik on ametis komisjoni liikmena või mitte, ning pöörama selles kontekstis erilist tähelepanu vajadusele jagada teavet ning konsulteerida kõikide liikmesriikidega.

Konverents leiab samuti, et komisjon peaks võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada kõikide liikmesriikide, sealhulgas nende liikmesriikide, kelle kodanik ei ole ametis komisjoni liikmena, poliitilise, sotsiaalse ja majandusliku olukorra täielik arvessevõtmine. Nimetatud meetmed peaksid tagama selliste liikmesriikide olukorra arvessevõtmise muu hulgas asjakohase organisatsioonilise korralduse vastuvõtmise kaudu.

11. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9d lõigete 6 ja 7 kohta

Konverents on seisukohal, et vastavalt aluslepingute sätetele on Euroopa Parlamendil ja Euroopa Ülemkogul ühine vastutus Euroopa Komisjoni presidendi valimiseni viiva protsessi sujuva kulgemise eest. Enne Euroopa Ülemkogu otsust viivad Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu esindajad seega läbi vajalikud konsultatsioonid kõige sobivamaks peetavas raamistikus. Need konsultatsioonid keskenduvad komisjoni presidendi ametikohale kandideerijate taustale, võttes arvesse Euroopa Parlamendi valimisi kooskõlas artikli 9d lõike 7 esimese lõiguga. Selliste konsultatsioonide korra võib kindlaks määrata sobival ajal Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu ühisel kokkuleppel.

12. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 9e kohta

1. Konverents deklareerib, et ettevalmistava töö käigus, mis eelneb välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ametisse määramisele vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 9e ja üleminekusätete protokollil artiklile 5, mis peaks toimuma Lissaboni lepingu jõustumise kuupäeval, ning kelle ametiaeg kestab alates asjaomasest kuupäevast kuni sellel kuupäeval ametis oleva komisjoni ametiaja lõpuni, luuakse asjakohased kontaktid Euroopa Parlamendiga.

2. Konverents tuleb lisaks meelde, et välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, kelle ametiaeg algab 2009. aasta novembris järgmise komisjoniga samal ajal ja kestab sama ajavahemiku, määratakse ametisse vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklite 9d ja 9e sätetele.

13. Deklaratsioon ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta

Konverents rõhutab, et Euroopa Liidu lepingu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat, sealhulgas liidu välisasjade ja ühise julgeolekupoliitika kõrge esindaja ametikoha loomist ning ühise välisteenistuse loomist käsitlevad sätted ei mõjuta liikmesriikide praegust vastutust nende välispoliitika kujundamise ja teostamise eest ega nende riiklikku esindatust kolmandates riikides ja rahvusvahelistes organisatsioonides.

Konverents tuleb samuti meelde, et ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat reguleerivad sätted ei mõjuta liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära.

Ta rõhutab, et Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide jaoks jäävad siduvaks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja sätted ning eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu ja selle liikmete peamine vastutus rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise eest.

14. Deklaratsioon ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta

Lisaks Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõikes 1 viidatud erieeskirjadele ja -menetlustele rõhutab konverents, et sätted, mis käsitlevad ühist välis- ja julgeolekupoliitikat, sealhulgas seoses liidu välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja Euroopa välisteenistusega, ei mõjuta liikmesriikide praegust õiguslikku alust, vastutust ja volitusi seoses nende välispoliitika kujundamise ja teostamisega, nende riiklikku diplomaatilist teenistust, suhteid kolmandate riikidega ja osalemist rahvusvahelistes organisatsioonides, sealhulgas liikmesriigi liikmelisust ÜRO Julgeolekunõukogus.

Konverents märgib ka, et ühist välis- ja julgeolekupoliitikat käsitlevad sätted ei anna komisjonile uut pädevust otsuste algamiseks ega suurenda Euroopa Parlamendi rolli.

Konverents tuleb **samuti** meelde, et ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat hõlmavad sätted ei mõjuta liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripära.

15. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 13a kohta

Konverents deklareerib, et niipea kui Lissaboni leping on alla kirjutatud, peaksid nõukogu peasekretär, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, komisjon ja liikmesriigid alustama ettevalmistusi **Euroopa välisteestuse** loomiseks.

16. Deklaratsioon Euroopa Liidu lepingu artikli 53 lõike 2 kohta

Konverents leiab, et võimalus aluslepingute **tõlkimiseks** artikli 53 lõikes 2 nimetatud keeltesse aitab kaasa lepingu artikli 2 lõike 3 neljandas lõigus sätestatud eesmärgi – austada liidu rikkalikku kultuurilist ja keelelist mitmekesisust – täitmisele. Selles kontekstis kinnitab konverents, et liit väärtustab Euroopa kultuurilist mitmekesisust ja jätkab erilise tähelepanu pööramist nendele ja teistele keeltele.

Konverents soovib, et liikmesriigid, kes soovivad artikli 53 lõikes 2 osutatud võimalust kasutada, teataksid kuue kuu jooksul alates Lissaboni lepingu allkirjastamisest nõukogule keele või keeled, millesse **asjaomane** leping tõlgitakse.

17. Deklaratsioon ülimuslikkuse kohta

Konverents tuleb meelde, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud praktikale on aluslepingud ja liidu poolt aluslepingute alusel vastu võetud õigusaktid liikmesriikide õiguse suhtes ülimuslikud nimetatud kohtupraktikaga kehtestatud tingimustel.

Lisaks on konverents otsustanud käesolevale lõppaktile lisada nõukogu õigustalituse arvamuse dokumendis 11197/07 (JUR 260) esitatud kujul:

„Nõukogu õigustalituse arvamus
22. juuni 2007

Euroopa Kohtu kohtupraktikast tulenevalt on ühenduse õiguse üliluslikkus üks ühenduse õiguse aluspõhimõtteid. Euroopa Kohtu arvates kuulub asjaomane põhimõte Euroopa Ühenduse ainulaadse olemuse juurde. Asjaomase väljakujunenud kohtupraktika esimese kohtuotsuse ajal (15. juuli 1964. aasta otsus kohtuasjas 6/64: Costa v. ENEL)¹ asutamisleping üliluslikkust ei maininud. Nii on see ka praegu. Asjaolu, et tulevane leping üliluslikkuse põhimõtet ei sisalda, ei muuda kuidagi põhimõtte olemasolu ega Euroopa Kohtu kehtivat kohtupraktikat.”

18. Deklaratsioon pädevuse piiritlemise kohta

Konverents rõhutab, et vastavalt Euroopa Liidu lepingus ja Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud süsteemile pädevuse jaotamiseks liidu ja liikmesriikide vahel kuulub mis tahes pädevus, mida ei ole aluslepingutega antud liidule, liikmesriikidele.

Kui aluslepingud annavad liidule teatud valdkonnas liikmesriikidega jagatud pädevuse, teostavad liikmesriigid oma pädevust ainult niivõrd, kui võrd liit ei ole oma pädevust teostanud või on otsustanud selle teostamise lõpetada. Viimati nimetatud olukord tekib, kui asjakohased ELi institutsioonid on otsustanud õigusakti kehtetuks tunnistada, eelkõige eesmärgiga tagada subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte pidev kohaldamine. Nõukogu võib ühe või enama liikme (liikmesriikide esindajate) algatusel ning kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 208 taotleda komisjonilt ettepanekute esitamist õigusakti kehtetuks tunnistamiseks. Konverents tervitab komisjoni avaldust selle kohta, et ta pöörab nendele taotlustele erilist tähelepanu.

Samamoodi võivad valitsustevahelisel konverentsil kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajad võtta vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 48 lõigetes 2–5 sätestatud tavalisele läbivaatamismenetlusele vastu otsuse muuta liidu aluslepinguid, sealhulgas kas suurendada või vähendada nimetatud lepingutega liidule antud pädevust.

---

¹ „...tuleneb, et asutamislepingu kui iseseisva õigusallika alusel loodud õigusele ei saa kohus selle õiguse erilise ja ainulaadse olemuse tõttu eelistada mis tahes siseriiklikke õigusnorme, ilma et see õigus minetaks ühenduse õigusele omase olemuse ja ilma et seataks kahtluse alla ühenduse enda õiguslik alus.”

19. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 kohta

Konverents lepib kokku, et oma üldistes jõupingutustes naiste ja meeste ebavõrdsuse kaotamisel on liidu eesmärk mitme eri poliitika kaudu tõkestada igasugust perevägivalda. On asjakohane, et liikmesriigid võtaksid kõik vajalikud meetmed, et hoida ära selliseid kuritegusid, karistada nende toimepanemise eest ning toetada ja kaitsta nende ohvreid.

20. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 16b kohta

Konverents deklareerib, et kui artikli 15a alusel vastuvõetavad isikuandmete kaitset käsitlevad eeskirjad võivad otseselt mõjutada riigi julgeolekut, tuleb seda nõuetekohaselt arvesse võtta. Konverents meenutab, et praegu kohaldatavad õigusaktid (vt eelkõige direktiivi 95/46/EÜ) sisaldavad selles osas konkreetseid erandeid.

21. Deklaratsioon isikuandmete kaitse kohta kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö ja politseikoostöö valdkonnas

Konverents tunnistab, et kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö ja politseikoostöö valdkonnas võivad nende valdkondade erilise laadi tõttu osutada vajalikuks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 16b kohased erieeskirjad, mis käsitlevad üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumist.

22. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 42 ja 63a kohta

Konverents leiab, et juhul kui artikli 63a lõikel 2 põhinev seadusandliku akti eelnõu mõjutaks liikmesriigi sotsiaalkindlustussüsteemi olulisi põhimõtteid, kaasa arvatud selle reguleerimisala, kulu- või finantsstruktuuri, või mõjutaks selle süsteemi finantstasakaalu, nagu on sätestatud artikli 42 teises lõigus, tuleb nõuetekohaselt arvesse võtta **asjaomase** liikmesriigi huvisid.

23. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 42 teise lõigu kohta

Konverents tuletab meelde, et sellisel juhul teeb Euroopa Ülemkogu vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 9b lõikele 4 oma otsuse konsensuse alusel.

24. Deklaratsioon Euroopa Liidu õigussubjektsuse kohta

Konverents kinnitab, et asjaolu, et Euroopa Liit on juriidiline isik, ei võimalda liidul mingil moel õigusakte vastu võtta ega tegutseda viisil, mis ületab talle liikmesriikide poolt aluslepingutega antud pädevust.

25. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 61h ja 188k kohta

Konverents meenutab, et põhiõiguste ja -vabaduste austamine tähendab eelkõige, et pööratakse piisavat tähelepanu sellele, et kaitsta ja austada asjakohaste füüsiliste isikute ja üksuste õigust seadusega ettenähtud tagatistele. Sel eesmärgil ja selleks, et tagada füüsilisele isikule või üksusele piiravaid meetmeid määravate otsuste põhjalik kohtulik läbivaatamine, peavad sellised otsused põhinema selgetel ja kindlaksmääratud kriteeriumidel. Need kriteeriumid tuleks kohandada iga piirava meetme eripärale.

26. Deklaratsioon liikmesriigi mitteosalemise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa IV jaotisel põhinevas meetmes

Konverents deklareerib, et kui liikmesriik otsustab mitte osaleda Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa IV jaotisel põhinevas meetmes, toimub nõukogus põhjalik arutelu asjaomase liikmesriigi selles meetmes mitteosalemise mõju ja võimalike tagajärgede üle.

Lisaks võib iga liikmesriik kutsuda komisjoni üles olukorda läbi vaatama Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 96 alusel.

Eelnevad lõigud ei piira liikmesriigi võimalust pöörduda selles küsimuses Euroopa Ülemkogu poole.

27. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 69d lõike 1 teise lõigu kohta

Konverents leiab, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 69h lõike 1 teises lõigus osutatud määrustes peaks arvesse võtma kriminaalmenetluse alustamist käsitlevaid siseriiklikke eeskirju ja tavasid.

28. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 78 kohta

Konverents märgib, et artikli 78 sätteid kohaldatakse vastavalt kehtivale tavale. Mõistet „meetmed[, mis] on vajalikud, et kompenseerida Saksamaa jagamisest põhjustatud majanduslikku mahajäämust sellest jagamisest mõjutatud liitvabariigi mõne piirkonna majanduses” tõlgendatakse vastavalt olemasolevale Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikale.

29. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 87 lõike 2 punkti c kohta

Konverents märgib, et artikli 87 lõike 2 punkti c tõlgendatakse vastavalt olemasolevale Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikale, mis käsitleb Saksamaa jagamisest mõjutatud Saksamaa Liitvabariigi teatud piirkondadele abi andmist käsitletavate sätete kohaldamist.

30. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 104 kohta

Artikli 104 suhtes kinnitab konverents, et kasvupotentsiaali suurendamine ja usaldusväärse eelarveseisundi kindlustamine on liidu ja selle liikmesriikide majandus- ja eelarvepoliitika kaks tugisammast. Stabiilsuse ja kasvu pakt on oluline vahend nende eesmärkide saavutamiseks.

Konverents kinnitab veel kord võetud kohustusi seoses stabiilsuse ja kasvu pakti käsitlevate sätete kui liidu liikmesriikide eelarvepoliitikate kooskõlastamise raamistikuga.

Konverents kinnitab, et reeglitel põhinev süsteem on kohustuste täitmise ja kõikide liikmesriikide võrdse kohtlemise parim tagatis.

Konverents kinnitab veel kord oma pühendumist Lissaboni strateegia eesmärkidele: töökohtade loomine, struktuurireformid ja sotsiaalne ühtekuuluvus.

Liidu eesmärk on tasakaalustatud majanduskasv ja hindade stabiilsus. Majandus- ja eelarvepoliitika peavad seega seadma õiged prioriteedid majandusreformide, innovatsiooni, konkurentsivõime ja erainvesteeringute ning -tarbimise suurenemise suunas aeglase majanduskasvu perioodidel. Viimast tuleb silmas pidada eelarveliste otsuste tegemisel siseriiklikul ja liidu tasandil, eelkõige avaliku sektori tulude ja kulude ümberstruktureerimise kaudu, samal ajal kooskõlas aluslepingute ning stabiilsuse ja kasvu paktiga eelarvedistsipliini järgides.

Liikmesriikide ees seisvad eelarvelised ja majanduslikud ülesanded rõhutavad usaldusväärse eelarvepoliitika tähtsust kogu majandustsükli ulatuses.

Konverents nõustub, et liikmesriigid peaksid aktiivselt kasutama majanduse taastumise perioode oma eelarve konsolideerimiseks ning eelarveseisundi parandamiseks. Selle eesmärk on saavutada järk-järgult eelarve ülejääk headel aegadel, mis loob võimaluse majanduslangusega toime tulemiseks ning aitab seega kaasa riigi rahanduse pikaajalisele stabiilsusele.

Liikmesriigid ootavad komisjoni võimalikke ettepanekuid stabiilsuse ja kasvu pakti rakendamise tugevdamise ja selgitamise kohta ning liikmesriikide edasist panust sellesse. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed oma majanduse kasvupotentsiaali suurendamiseks. Parem majanduspoliitika kooskõlastamine võiks selle eesmärgi täitmist toetada. Käesoleva deklaratsiooni kohaldamine ei mõjuta stabiilsuse ja kasvu pakti alaseid edasisi arutelusid.

31. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 kohta

Konverents kinnitab, et artiklis 140 kirjeldatud poliitikavaldkonnad kuuluvad oma põhiolemuselt liikmesriikide pädevusse. Vastavalt käesolevale artiklile on liidu tasandil võetavad soodustavad meetmed ja meetmed koordineerimise edendamiseks üksteist vastastikku täiendavad. Nende eesmärgiks on tugevdada liikmesriikidevahelist koostööd, mitte ühtlustada siseriiklikke süsteeme. Need ei mõjuta liikmesriikides kehtivaid tööturu osapoolte vastutusega seotud garantiisid ja tavasid.

Käesolev deklaratsioon ei piira liidule pädevust andvaid aluslepingute sätteid, sealhulgas sotsiaalvaldkonnas.

32. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 152 lõike 4 punkti c kohta

Konverents deklareerib, et artikli 152 lõike 4 punkti c kohaldamisel vastuvõetavad meetmed peavad arvestama ühiseid ohutusprobleeme ning seadma eesmärgiks kõrgete kvaliteedi- ja ohutusnõuete kehtestamise, juhul kui siseturgu mõjutavad siseriiklikud nõuded takistavad inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse saavutamist.

33. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 158 kohta

Konverents on seisukohal, et artiklis 158 toodud viide saartele võib hõlmata saareriike tervikuna, kui on täidetud vajalikud tingimused.

34. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 163 kohta

Konverents lepib kokku, et liidu tegevus teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse valdkonnas võtab arvesse liikmesriikide teaduspoliitika põhisuundumusi ja -valikuid.

35. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 176a kohta

Konverents on seisukohal, et artikkel 176a ei mõjuta liikmesriikide õigust rakendada energiavarustuse tagamiseks vajalikke meetmeid artiklis 297 sätestatud tingimuste kohaselt.

36. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 188n kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud rahvusvaheliste lepingute üle läbirääkimiste pidamise ja nende sõlmimise kohta liikmesriikide poolt

Konverents kinnitab, et liikmesriigid võivad pidada läbirääkimisi ja sõlmida lepinguid kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega III osa IV jaotise 3., 4. ja 5. peatükiga hõlmatud valdkondades, kui need lepingud on kooskõlas liidu õigusega.

37. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 188r kohta

Ilma et see piiraks liidu vastuvõetud meetmete rakendamist tema solidaarsuskohustuste järgimisel liikmesriigi suhtes, mis on langenud terrorirünnaku, loodusliku või inimese poolt tekitatud katastroofi ohvriks, ei ole ükski artikli 188r säte kavandatud mõjutama teise liikmesriigi õigust valida kõige sobivamad vahendid oma solidaarsuskohustuse täitmiseks nimetatud liikmesriigi suhtes.

38. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 222 kohta, mis käsitleb Euroopa Kohtu kohtujuristide arvu

Konverents deklareerib, et kui Euroopa Kohus vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 222 esimesele lõigule taotleb kohtujuristide arvu suurendamist kolme koha võrra (kaheksa asemel üksteist), nõustub nõukogu ühehäälselt seda arvu suurendama.

Sellisel juhul lepib konverents kokku, et Poola saab alalise kohtujuristi koha, nagu juba praegu on Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalia, Hispaania ja Ühendkuningriigil, ega osale enam rotatsioonisüsteemis, samal ajal kui kehtiva rotatsioonisüsteemi alusel roteeruvad kolme asemel viis kohtujuristi.

39. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 249b kohta

Konverents võtab arvesse komisjoni kavatsust jätkata finantsteenuste alal delegeeritud õigusaktide eelnõude ettevalmistamisel konsulteerimist liikmesriikide määratud asjatundjatega vastavalt oma väljakujunenud tavale.

40. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 280d kohta

Konverents deklareerib, et liikmesriigid võivad tõhustatud koostöö loomise taotluse esitamisel märkida, kas nad soovivad juba selles staadiumis kohaldada artiklit 280h, mis näeb ette kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamise korra laiendamise või seadusandliku tavamenetluse kasutamise.

41. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 308 kohta

Konverents kinnitab, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 308 lõikes 1 osutatud liidu eesmärgid on Euroopa Liidu lepingu artikli 2 lõigetes 2 ja 3 ning samuti nimetatud lepingu artikli 2 lõikes 5 sätestatud eesmärgid, mis puudutavad Euroopa Liidu toimimise lepingu viiendas osas käsitletud välistegevust. Seetõttu on välistatud, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 308 põhineva meetmega püütakse saavutada üksnes Euroopa Liidu lepingu artikli 2 lõikes 1 sätestatud eesmäärke. Seoses sellega märgib konverents, et vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 15b lõikele 1 ei saa ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas vastu võtta seadusandlikke akte.

42. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 308 kohta

Konverents rõhutab, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale ei saa Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 308, mis on volituste andmise põhimõttel põhineva institutsioonilise süsteemi lahutamatu osa, olla aluseks liidu volituste reguleerimisala laiendamisele väljapoole aluslepingute sätetega, eelkõige liidu ülesandeid ja tegevust määratlevate sätetega kehtestatud üldraamistikku. Ühelgi juhul ei saa artiklit 308 kasutada selliste sätete vastuvõtmiseks, millega võiks sisuliselt muuta aluslepinguid selleks sätestatud menetlust järgimata.

43. Deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 311a lõike 6 kohta

Kõrged lepinguosaliselised lepivad kokku, et Euroopa Ülemkogu võtab artikli 311a lõike 6 kohaldamisel vastu otsuse, millega muudetakse Mayotte'i staatust liidu suhtes, muutes selle territooriumi artikli 311a lõike 1 ja artikli 299 mõistes äärepoolseimaks piirkonnaks, kui Prantsuse ametivõimud teavitavad Euroopa Ülemkogu ja komisjoni, et praegu toimuv saare sisestaatuse areng lubab seda teha.

B. DEKLARATSIOONID ALUSLEPINGUTELE LISATUD PROTOKOLLIDE KOHTA**44.** Deklaratsioon Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollu artikli 5 kohta

Konverents märgib, et kui liikmesriik on vastavalt Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollu artikli 5 lõikele 2 teatanud oma soovist mitte osaleda ettepanekus või algatuses, võib teatamise igal ajal enne Schengeni *acquis*'l põhineva meetme vastuvõtmist tagasi võtta.

45. Deklaratsioon Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollu artikli 5 lõike 2 kohta

Konverents deklareerib, et juhul kui Ühendkuningriik või Iirimaa teatab nõukogule oma kavatsusest mitte osaleda meetmes, mis põhineb Schengeni *acquis*'l, millest ta osa võtab, toimub nõukogu põhjalik arutelu **asjaomase** liikmesriigi asjaomasel meetmes mitteosalemise võimalike tagajärgede kohta. Nõukogu arutelu peaks juhinduma komisjoni antud suunistest, mis käsitlevad ettepaneku ja Schengeni *acquis*' vahelist seost.

46. Deklaratsioon Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollu artikli 5 lõike 3 kohta

Konverents tuletab meelde, et kui nõukogu selle küsimuse esimese sisulise arutelu järel otsust vastu ei võta, võib komisjon esitada neljakuulise tähtaja jooksul muudetud ettepaneku täiendavaks sisuliseks läbivaatamiseks nõukogus.

47. Deklaratsioon Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollu artikli 5 lõigete 3, 4 ja 5 kohta

Konverents märgib, et Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*'d käsitleva protokollu artikli 5 lõigetes 3, 4 või 5 osutatud otsuses määratletavad tingimused võivad kindlaks määrata, et asjaomane liikmesriik vastutab võimalike otseste finantstagajärgede eest, mis tulenevad põhjendatult ja vältimatult kas osaliselt või täielikult **asjaomase** protokollu artikli 4 kohaselt nõukogu poolt vastu võetud otsuses osutatud *acquis*'s osalemise lõpetamisest.

48. Deklaratsioon, mis käsitleb protokolliga Taani kohta

Konverents märgib, et Taani deklareerib, et õigusaktide puhul, mille nõukogu kas üksi või koos Euroopa Parlamendiga kavatses vastu võtta ning mis sisaldavad nii sätteid, mis Taanit puudutavad, kui ka sätteid, mis Taanit ei puuduta, kuna nende õigusliku aluse suhtes kohaldatakse Taanit käsitleva protokolliga I osa, ei kasuta Taani oma hääleõigust takistamiseks vastu võtmast sätteid, mida Taani suhtes ei kohaldata.

Lisaks sellele märgib konverents, et lähtuvalt konverentsi deklaratsioonist artikli 188r kohta deklareerib Taani, et Taani osalemine toimingutes ja õigusaktides, mis põhinevad artiklil 188r, toimub vastavalt Taani seisukohta käsitleva protokolliga I ja II osale.

49. Deklaratsioon Itaalia kohta

Konverents võtab arvesse, et Euroopa Majandusühenduse asutamislepingule 1957. aastal lisatud protokollil Itaalia kohta, mida muudeti Euroopa Liidu lepingu vastuvõtmisel, on järgmine sisu:

„KÕRGED LEPINGUOSALISED,

SOOVIDES lahendada teatavaid konkreetseid Itaaliaga seotud probleeme,

ON KOKKU LEPPINUD järgmistes sätetes, mis lisatakse käesolevale lepingule:

ÜHENDUSE LIIKMESRIIGID

VÕTAVAD ARVESSE tõika, et Itaalia valitsus viib ellu kümne aasta pikkust majandusliku laienemise programmi, millega on kavandatud Itaalia majanduse struktuuri tasakaalustamatusest tingitud olukorda, eelkõige varustades Lõuna-Itaalia ja Itaalia saarte vähemarenenud piirkonnad infrastruktuuriga ning luues tööpuuduse likvideerimiseks uusi töökohti;

MEENUTAVAD, et selle Itaalia valitsuse programmi põhimõtteid ja eesmärke on vaagitud ja need heaks kiitnud rahvusvahelise koostöö organisatsioonid, mille liikmed liikmesriigid on;

MÕISTAVAD, et Itaalia programmi eesmärkide saavutamine on nende ühistes huvides;

LEPIVAD KOKKU selleks, et Itaalia valitsusel oleks hõlpsam seda ülesannet täita, soovitada ühenduse institutsioonidel rakendada kõiki käesoleva lepinguga ettenähtud meetodeid ja menetlusi ning eelkõige asjakohaselt kasutada Euroopa Investeerimispannga ja Euroopa Sotsiaalfondi ressursse;

ON ARVAMUSEL, et ühenduse institutsioonid peaksid käesoleva lepingu kohaldamisel arvesse võtma püsivaid jõupingutusi, mida Itaalia majandusel tuleb teha järgmistel aastatel, ja seda, et eriti maksebilansis või tööhõive tasemes on soovitav vältida ohtlikke pingeid, mis võiksid ohtu seada käesoleva lepingu kohaldamise Itaalias,

MÕISTAVAD, et artiklite 109h ja 109i kohaldamisel tuleb hoolitseda selle eest, et Itaalia valitsuselt nõutavad mis tahes meetmed ei kahjustaks selle majandusliku laienemise ja rahvastiku elatustaseme tõstmise programmi lõpuleviimist.”

50. Deklaratsioon üleminekusätete protokollis artikli 10 kohta

Konverents kutsub Euroopa Parlamenti, nõukogu ja komisjoni üles tegema oma vastavate volituste piires jõupingutusi, et võtta vajadusel ja võimaluse korral üleminekusätteid käsitleva protokollis artikli 10 lõikes 3 osutatud viieaastase tähtaja jooksul vastu õigusakte, millega nimetatud protokollis artikli 10 lõikes 1 osutatud õigusakte **muudetakse või millega need asendatakse.**

C. LIKMESRIIKIDE DEKLARATSIOONID

Peale selle on konverents võtnud teatavaks alljärgnevalt loetletud ja käesolevale lõppaktile lisatud deklaratsioonid:

51. Belgia Kuningriigi deklaratsioon riikide parlamentide kohta

Belgia täpsustab, et vastavalt Belgia konstitutsiooniõigusele toimivad nii esindajatekoda (*Chambre des Représentants*), föderaalparlamendi ülemkoda (*Sénat du Parlement fédéral*) kui ka kommuunide ja regioonide parlamentaarsed assambleed vastavalt liidu kasutatavale pädevusele kas riigi parlamendi osade või kodadena.

52. Belgia Kuningriigi, Bulgaaria Vabariigi, Saksamaa Liitvabariigi, Kreeka Vabariigi, Hispaania Kuningriigi, Itaalia Vabariigi, Küprose Vabariigi, Leedu Vabariigi, Luksemburgi Suurhertsogiriigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Austria Vabariigi, Rumeenia, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi deklaratsioon Euroopa Liidu sümbolite kohta

Belgia, Bulgaaria, Saksamaa, Kreeka, Hispaania, Itaalia, Küpros, Leedu, Luksemburg, Ungari, Malta, Austria, Rumeenia, Sloveenia ja Slovaki Vabariik deklareerivad, et lipp, mis koosneb kaheteistkümnest kuldsest tähest sinisel taustal, hümn „Ood rõõmule” Ludwig van Beethoveni üheksandast sümfooniast, juhtlause „Ühinenud mitmekesisuses”, euro kui Euroopa Liidu rahaühik ja Euroopa päev 9. mail sümboliseerivad nende jaoks jätkuvalt Euroopa Liidu elanike ühtsustunnet ja nende ustavust sellele.

53. Tšehhi Vabariigi deklaratsioon Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohta

1. Tšehhi Vabariik tuletab meelde, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta sätted on adresseeritud Euroopa Liidu institutsioonidele ja organitele, võttes nõuetekohaselt arvesse subsidiaarsuse põhimõtet ning pädevuse jaotust Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahel, nagu on sätestatud pädevuse piiritlemist käsitlevas deklaratsioonis (nr 18). Tšehhi Vabariik rõhutab, et selle sätted on adresseeritud liikmesriikidele üksnes siis, kui nad rakendavad liidu õigust, ja mitte siis, kui nad liidu õigusest sõltumatult võtavad vastu siseriiklikke õigusakte ja rakendavad neid.
2. Samuti rõhutab Tšehhi Vabariik, et harta ei laienda liidu õiguse kohaldamisala ega lisa liidule uusi pädevusvaldkondi. See ei kitsenda siseriikliku õiguse kohaldamisala ega piira ühtegi siseriiklike asutuste pädevust selles valdkonnas.
3. Tšehhi Vabariik rõhutab, et hartaga tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, nii nagu need tulenevad liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest tavadest, tõlgendatakse kooskõlas nimetatud põhimõtete ja tavadega.
4. Tšehhi Vabariik rõhutab veel, et harta sätteid ei või tõlgendada neid inimõigusi või põhivabadusi kitsendavate või kahjustavatena, mida asjaomastes kohaldamisvaldkondades on tunnustatud liidu õiguse ja rahvusvaheliste lepingutega, millega on ühinenud liit või kõik liikmesriigid, kaasa arvatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon, ning liikmesriikide põhiseadustega.

54. Saksamaa Liitvabariigi, Iirimaa, Ungari Vabariigi, Austria Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi deklaratsioon

Saksamaa, Iirimaa, Ungari, Austria ja Rootsi märgivad, et Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu põhisätteid ei ole alates lepingu jõustumisest oluliselt muudetud ja need tuleb ajakohastada. Nad toetavad seetõttu ideed liikmesriikide valitsuste esindajate konverentsist, mis tuleks kokku kutsuda niipea kui võimalik.

55. Hispaania Kuningriigi ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi deklaratsioon

Aluslepinguid kohaldatakse Gibraltari suhtes kui Euroopa territooriumi suhtes, mille välissuhete eest vastutab üks liikmesriik. Selline kohaldamine ei muuda asjaomaste liikmesriikide vastavaid seisukohti.

56. Iirimaa deklaratsioon Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes käsitleva protokoll artikli 3 kohta

Iirimaa kinnitab oma pühendumust liidule kui vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alale, mis järgib põhiõigusi ning liikmesriikide erinevaid õigussüsteeme ja -traditsioone, mille piires tagatakse kodanikele turvalisuse kõrge tase.

Iirimaa deklareerib sellest tulenevalt oma kindlat kavatsust teostada oma õigust Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes käsitleva protokoll artikli 3 alusel võtta osa meetmete kehtestamisest vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa IV jaotisele nii suures ulatuses, kui ta võimalikuks peab.

Eelkõige osaleb Iirimaa võimalikult suures ulatuses meetmetes politseikoostöö valdkonnas.

Lisaks tuleb Iirimaa meelde, et protokoll artikli 8 kohaselt võib ta teatada kirjalikult nõukogule oma soovist, et tema suhtes ei kohaldataks enam nimetatud protokoll tingimusi. Iirimaa kavatses käesoleva korra toimimise läbi vaadata kolme aasta jooksul alates Lissaboni lepingu jõustumisest.

57. Itaalia Vabariigi deklaratsioon Euroopa Parlamendi koosseisu kohta

Itaalia märgib, et kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklitega 8a (ümber nummerdatud artikliks 10) ja 9a (ümber nummerdatud artikliks 14) koosneb Euroopa Parlament liidu kodanike esindajatest ning nende esindatus on kahanevalt proportsionaalne.

Itaalia märgib samuti, et vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 8 (ümber nummerdatud artikliks 9) ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 17b (ümber nummerdatud artikliks 20) on liidu kodanikud kõik isikud, kellel on mõne liikmesriigi kodakondsus.

Seetõttu on Itaalia seisukohal, et ilma et see piiraks aastatel 2009–2014 kestvat parlamendi ametiaega käsitlevat otsust, peavad kõik Euroopa Ülemkogu poolt Euroopa Parlamendi algatusel ja selle nõusolekul vastuvõetud otsused, millega määratakse kindlaks Euroopa Parlamendi koosseis, järgima artikli 9a (ümber nummerdatud artikliks 14) teise lõike esimeses lõigus osutatud põhimõtteid.

58. Läti Vabariigi, Ungari Vabariigi ja Malta Vabariigi deklaratsioon ühisraha nimetuse kirja pildi kohta aluslepingutes

Ilma et see piiraks aluslepingutes nimetatud Euroopa Liidu ühisraha nimetuse ühtse kirja pildi kasutamist pangatähtedel ja müntidel, deklareerivad Läti, Ungari ja Malta, et ühisraha nimetuse kirja pilt koos oma tuletistega, nii nagu neid kasutatakse aluslepingute läti-, ungari- ja maltakeelsetes versioonides, ei mõjuta kehtivaid läti, ungari ja malta keele reegleid.

59. Madalmaade Kuningriigi deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 270a kohta

Madalmaade Kuningriik nõustub Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 270a lõike 2 teises lõigus osutatud otsusega kui asjaomase lepingu artikli 269 kolmandas lõigus osutatud otsuse läbivaatamine on andnud Madalmaadele rahuldava lahenduse ülemäärase negatiivse maksete netopositsiooni kohta liidu eelarve suhtes.

60. Madalmaade Kuningriigi deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 311a kohta

Madalmaade Kuningriik deklareerib, et algatus eesmärgiga võtta vastu artikli 311a lõikes 6 osutatud otsus, millega muudetakse Hollandi Antillide ja/või Aruba staatust liidu suhtes, tehakse üksnes otsuse põhjal, mis on tehtud kooskõlas Madalmaade Kuningriigi statuudiga.

61. Poola Vabariigi deklaratsioon
Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohta

Harta ei mõjuta mingil viisil liikmesriikide õigust toimida seadusandjana kõlbluse, perekonnaõiguse või inimväärikuse kaitse ja inimeste füüsilise ning vaimse puutumatus kaitse vallas.

62. Poola Vabariigi deklaratsioon Euroopa Liidu põhiõiguste harta
kohaldamist Poola ja Ühendkuningriigi suhtes käsitleva protokoll kohta

Poola Vabariik deklareerib, et pidades silmas sotsiaalse liikumise „Solidarsus” pärandit ja selle olulist panust võitluses sotsiaalsete ja töötajate õiguste eest, austab Poola Vabariik täielikult Euroopa Liidu õigusega kehtestatud, eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste harta IV jaotises veel kord kinnitatud sotsiaalseid ja töötajate õigusi.

63. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi deklaratsioon
mõiste „kodanikud” määratluse kohta

Seoses aluslepingutega ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepinguga, ja mis tahes neil lepingutel põhinevate õigusaktidega või õigusaktidega, mis on nende lepingute kohaselt jätkuvalt jõus, kordab Ühendkuningriik oma 31. detsembri 1982. aasta deklaratsiooni mõiste „kodanikud” määratluse kohta, välja arvatud see, et viiteid „Briti sõltlasterritooriumide kodanikele” käsitletakse viidetena „Briti ülemereterritooriumide kodanikele”.

64. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi deklaratsioon
õiguse kohta hääletada Euroopa Parlamendi valimistel

Ühendkuningriik märgib, et Euroopa Liidu lepingu artikli 9a ja muude aluslepingute sätete eesmärgiks ei ole muuta Euroopa Parlamendi valimistel hääletamise õiguslikku alust.

65. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi deklaratsioon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 61h kohta

Ühendkuningriik toetab täielikult jõulisi meetmeid seoses finantssanktsioonide vastuvõtmisega terrorismi ja sellega seotud tegevuse ennetamiseks ning terrorismi ja sellega seotud tegevuse vastu võitlemiseks. Ühendkuningriik deklareerib sellest tulenevalt, et ta kavatseb kasutada talle protokollis Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes, artikli 3 alusel antud õigust osaleda kõigi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 61h alusel tehtud ettepanekute vastuvõtmisel.